

Lieta C-34/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 24. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Sąd Okręgowy w Koszalinie (Košalinas apgabaltiesa, Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 30. decembris

Prasītāja:

RF

Atbildētāja:

Getin Noble Bank S.A.

Pamatlietas priekšmets

Prasība atzīt par spēkā neesošu ar atbildētāju banku noslēgto hipotekārā aizdevuma līgumu, kas indeksēts CHF, un samaksāt naudas summu, kā arī prasītājas lūgums sniegt nodrošinājumu nefinansiālam prasījumam, reglamentējot lietas dalībnieku tiesības un pienākumus uz tiesvedības laiku, apturot prasītājas pienākumu maksāt aizdevuma maksājumus līgumā noteiktajā apmērā un termiņos

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Direktīvas 2014/59 70. panta 1. punkta interpretācija, lai noteiktu, vai šajā tiesību normā paredzētais aizliegums attiecas tikai uz iespēju panākt finansiālā prasījuma nodrošinājumu piespiedu izpildes ceļā vai tas attiecas arī uz iespēju uzsākt jebkādu nodrošinājuma piemērošanas procedūru attiecībā uz tiesību subjektu, kuram tiek veikta piespiedu pārstrukturēšana

Prejudiciālais jautājums

“Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012, 70. panta 1. punktā paredzētais aizliegums attiecas tikai uz iespēju panākt finansiālā prasījuma nodrošinājumu piespiedu izpildes ceļā vai tas attiecas arī uz iespēju uzsākt jebkādu nodrošinājuma īstenošanas procedūru attiecībā uz tiesību subjektu, kuram tiek veikta piespiedu pārstrukturēšana?”

Atbilstošās Eiropas Savienības tiesību normas

Līguma par Eiropas Savienības darbību 12. pants, 169. panta 1. punkts

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 38. pants

Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos ceturtais apsvērums, divdesmit pirmais apsvērums, divdesmit ceturtais apsvērums, 6. panta 1. punkts, 7. panta 1. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012, 5. apsvērums, 70. panta 1. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej [Polijas Republikas Konstitūcijas] 76. pants

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny [1964. gada 23. aprīļa likuma – Civillkodeksa] 5., 22.¹, 43.¹, 44., 45. pants, 58. panta 1.-3. punkts, 353.¹ pants, 358.¹ panta 1.-4. punkts, 359. panta 1. un 2. punkts, 385.¹ panta 1.-4. punkts

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe [1997. gada 29. augusta Banku tiesību likuma 69. panta 1. punkts un 69. panta 2. punkts (redakcijā, kas bija spēkā 2007. gada 31. augustā)]

Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji [2016. gada 10. jūnija Likuma par Banku garantiju fondu, noguldījumu garantiju]

sistēmu, kā arī piespiedu pārstrukturēšanu (turpmāk tekstā – “Likums par Banku garantiju fondu”) 135. panta 1. un 4. punkts

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego [1964. gada 17. novembra likuma – Civilprocesa kodeksa] 13. panta 2. punkts, 199. panta 1. punkts, 730. panta 1. un 2. punkts, 730.¹ panta 1., 2., 2.¹ un 3. punkts, 731., 737., 738. pants, 743. panta 1. un 2. punkts, 755. pants

Īss pamatlīetas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Iesniedzējtiesā tika izskatīta lieta, ko RF bija ierosinājusi pret *GETIN Noble Bank SA*, Varšavā, par [spēkā neesamības] atzīšanu un [naudas summas] samaksu. Prasītāja lūdz atzīt, ka 2007. gada 31. augustā ar atbildētāju noslēgtais hipotekārā aizdevuma līgums, kas indeksēts CHF, nav spēkā. Prasītāja arī lūdz piespriest atbildētājam samaksāt tai summu 80 657,30 PLN apmērā, kā arī papildprasījumu summas. Pakārtoti prasītāja ir lūgusi atzīt, ka iepriekš minētā līguma klauzulas, ko prasītāja ir sīki izklāstījusi, ir aizliegtas līguma klauzulas un nav prasītājam saistošas. Šajā prasībā prasītāja tāpat ir lūgusi, lai par labu viņai tiktu piespriesta summa 28 780,01 PLN apmērā, kā arī papildprasījumu summas.
- 2 Šajā prasībā prasītāja tāpat ir lūgusi sniegt nodrošinājumu nefinansiālam prasījumam, reglamentējot lietas dalībnieku tiesības un pienākumus uz tiesvedības laiku, apturot prasītājas pienākumu maksāt aizdevuma maksājumus līgumā noteiktajā apmērā un termiņos, no dienas, kad tiek sniegts nodrošinājums, līdz brīdim, kad spriedums, ar kuru izbeidz tiesvedību lietā, kļūst galīgs. Šo lūgumu viņa pamatoja ar to, ka viņas interese celt prasību par nodrošinājuma sniegšanu uz tiesvedības laiku izriet no tā, ka nodrošinājuma neesamība var radīt viņai finansiālus zaudējumus, jo viņa regulāri veic pamatsummas un procentu maksājumus, kas var apgrūtināt viņas īpašumu un izraisīt atbildētājas nepamatotu iedzīvošanos.

Pamatlīetas pušu galvenie argumenti

- 3 Prasītāja apgalvo, ka iepriekš minētais hipotekārā aizdevuma līgums nav spēkā un satur aizliegtas līguma klauzulas, kas viņai nav saistošas. Viņaspriekš, viņai ir interese celt prasību par nodrošinājuma sniegšanu iepriekš izklāstītajam nefinansiālajam prasījumam, ņemot vērā finansiālu zaudējumu rašanās risku.
- 4 Atbildētāja vēl nav sniegusi atbildi uz prasības pieteikumu tādēļ, ka iesniedzējtiesas nolēmuma pieņemšanas brīdī prasības pieteikuma kopija tai vēl nebija izsniegta, ņemot vērā to, ka iesniedzējtiesa prioritāri lemj par lūgumu sniegt nodrošinājumu nefinansiālam prasījumam.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 5 Attiecībā uz nepieciešamību uzdot iepriekš minēto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka ir vajadzīga Savienības tiesību interpretācija, lai tā varētu pareizi piemērot valsts tiesību normas attiecībā uz iespēju panākt nodrošinājumu nefinansiālam prasījumam situācijā, kad pret atbildētāju (2022. gada 29. septembrī) ir uzsākta piespiedu pārstrukturēšanas procedūra, kuras rezultātā bankas uzņēmējdarbība ir tikusi nodota Banku garantiju fonda izveidotai pagaidu iestādei.
- 6 Pēc iesniedzējtiesas uzskatiem, principā prasītājas lūgums sniegt nodrošinājumu nefinansiālam prasījumam šajā lietā būtu jāapmierina, jo prasītāja ir sniegusi *prima facie* pierādījumus šai prasībai un ir pierādījusi, ka tai ir interese celt prasību nodrošinājuma saņemšanai.
- 7 Tomēr saskaņā ar Likuma par Banku garantiju fondu 135. pantu piespiedu izpildes procedūra vai nodrošinājuma piemērošanas procedūra, kas vērstas pret pārstrukturējamā tiesību subjekta īpašumu, kuras uzsāktas pirms pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanas, tiek izbeigta (1. punkts), turpretim piespiedu pārstrukturēšanas laikā pret pārstrukturējamo tiesību subjektu nav pieļaujams uzsākt piespiedu izpildes un nodrošinājuma piemērošanas procedūru (4. punkts). Pēdējā minētā norma Polijas tiesiskajā regulējumā tika transponēta saskaņā ar Direktīvu 2014/59, pamatojoties uz [tās] 70. panta 1. punktu.
- 8 Izskatot prasītājas pieteikumu, iesniedzējtiesai radās šaubas par Direktīvas 2014/59 70. panta 1. punkta interpretāciju attiecībā uz to, vai šajā tiesību normā noteiktais aizliegums attiecas tikai uz iespēju iegūt nodrošinājuma tiesības piespiedu izpildes ceļā vai tas attiecas arī uz iespēju uzsākt jebkādu nodrošinājuma procedūru attiecībā uz tiesību subjektu, kuram tiek veikta piespiedu pārstrukturēšana.
- 9 Iesniedzējtiesa norādīja, ka ir iespējams uzskatīt, ka Direktīvas 2014/59 70. pantā noteiktais aizliegums var attiekties tikai uz tādiem aktīviem, kas jau ir pārstrukturējamā tiesību subjekta īpašumā, un ka jebkādas piespiedu izpildes vai nodrošinājuma rezultātā tie pēc izpildes vai nodrošinājuma īstenošanas var tikt izņemti no šī īpašuma. Tādēļ, pēc tās uzskatiem, aizliegums uzsākt nodrošinājuma piemērošanas procedūru nevar attiekties uz tādiem aktīviem, kuri vēl nav kļuvuši par šī īpašuma daļu. Šādā situācijā minētā norma neliegtu apmierināt prasītājas pieteikumu.
- 10 No Savienības tiesību viedokļa iesniedzējtiesa norādīja, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/59 5. apsvērumu ir grūti atrast iemeslu, kura dēļ nebūtu iespējams nodrošināt šāda veida nefinansiālos prasījumus pret banku, kura ir pārstrukturēšanas procesā, kas saskaņā ar šo direktīvu ir jāveic, ievērojot kreditoru stāvokļa nepasliktināšanas principu attiecībā pret parasto maksātnespējas procedūru.

- 11 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apstākļus, iesniedzējtiesa ierosināja Tiesai uz tās uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt tādējādi, ka Direktīvas 2014/59 70. panta 1. punkts attiecas tikai uz iespēju panākt finansiālā prasījuma nodrošinājumu piespiedu izpildes ceļā.
- 12 Turklāt iesniedzējtiesa norādīja, ka līdzšinējā Tiesas praksē uzmanība ir tikusi pievērsta vienīgi Direktīvas 2014/59 70. panta 1. punkta gramatiskajai interpretācijai, kas tomēr neļauj sasniegt Savienības tiesību normās izvirzītos mērķus. Tādējādi šī tiesa norādīja uz nepieciešamību nodrošināt, lai šīs tiesības praksē būtu pilnībā efektīvas.
- 13 Visbeidzot, iesniedzējtiesa, pamatojoties uz Tiesas Reglamenta 105. pantu, lūdza piemērot paātrināto tiesvedību, jo lietas rakstura dēļ, kurš izriet no nepieciešamības izskatīt lūgumu sniegt nodrošinājumu nefinansiālam prasījumam, kas saskaņā ar Civilprocesa kodeksa normām ir jāizskata nekavējoties, ir vajadzīgs tūlītējs risinājums.

DARBA VERSIJA